

SBB Barometer

In dit nummer

- Tekort maakt optimale benutting huidige capaciteit leerplaats en noodzakelijk
- Peiling juni 2012
- Trends arbeidsmarkt
- Trends stagemarkt

van de stageplaatsen- en leerbanenmarkt juni 2012

Tekort maakt optimale benutting huidige capaciteit leerplaatsen noodzakelijk

De hoge jeugdwerkloosheid blijft zorgen baren. Europa wordt op dit moment immers hard getroffen door de economische crisis. Uit een recent verschenen rapport van de internationale arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties blijkt dat één op de zes jongeren in Europa werkloos is*. In Nederland liep het aantal internetvacatures voor mbo-studenten terug van bijna 75.000 eind vorig jaar naar ruim 53.000 in de afgelopen vier maanden.

Niek Jan van Kesteren, directeur van VNO-NCW, geeft aan dat het recente Actieplan Jeugdwerkloosheid bewezen heeft dat er twee effectieve maatregelen tegen jeugdwerkloosheid zijn: 'Houd jongeren langer in de opleiding en zorg voor voldoende stages of leerbanen in onze leerbedrijven.'

Foto Hollandse Hoogte

Door ervoor te zorgen dat jongeren langer op school blijven, voor een vervolgopleiding of een andere opleiding, kan jeugdwerkloosheid het hoofd worden geboden. Omdat deze crisis al lang aanhoudt, zijn er al veel jongeren, die voor nieuwe opleidingen gekozen hebben. Daar komen dan nog meer jongeren bij. Om deze studenten door de crisis heen te loodsen, moeten er wel voldoende leerwerkplaatsen en stageplaatsen aangeboden worden.

Tekorten op de stage- en leerbanenmarkt

Uit de huidige meting van de SBB Barometer blijkt echter dat het aanbod op de stage- en leerbanenmarkt afneemt.

* International Labour Organisation 'Global Employment Trends for Youth 2012' 22 may 2012

Houd jongeren langer in de opleiding en zorg voor voldoende stage- of leerbanen in onze leerbedrijven'

Het aantal geplaatste jongeren op een stage of een leerbaan is in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar in totaal gedaald van 160.000 naar bijna 123.000 plaatsen, oftewel 23%. Een aantal sectoren wordt in het bijzonder hard geraakt door de crisis. Vooral in de bouw loopt het aantal leerwerkplaatsen voor studenten terug. De uitplaatsing van bbl-studenten is immers direct gerelateerd aan de bouwproductie. Hierdoor is het aanbod van stages en leerbanen lager dan een aantal jaar geleden. In de zorg worden mbo-studenten soms verdrongen door hbo'ers. Vooral voor studenten in de lagere niveaus is het lastig een stage of leerbaan te vinden.

Optimale benutting van de capaciteit

De crisis veroorzaakt dus een verminderd aanbod van stages en leerbanen. Maatregelen gericht op een optimale benutting van de huidige capaciteit zijn daarom noodzakelijk. Bijvoorbeeld door het onbenutte potentieel aan leerbedrijven beter in te zetten. Ook nu zijn er leerplaatsen die onbenut blijven.

Stagemarkt.nl

Zorgen voor een goede match tussen degenen die stages zoeken en leerbedrijven is het belangrijkste doel van Stagemarkt.nl. Stagemarkt.nl is er voor studenten, coördinatoren beroepspraktijkvorming en bedrijven. De website biedt 400.000 stageplekken en leerbanen verdeeld over meer dan 223.000 erkende leerbedrijven. Stagemarkt.nl is de gezamenlijke website voor stages in het beroepsonderwijs van de 17 kenniscentra van beroepsonderwijs bedrijfsleven die meer dan veertig verschillende branches vertegenwoordigen. Deze wordt dagelijks geactualiseerd. Jaarlijks heeft Stagemarkt.nl ruim 1,3 miljoen bezoeken.

Betere spreiding

Een andere mogelijkheid om de druk op de stage- en leerbanenmarkt te verminderen is een betere spreiding over het jaar. Gegevens uit Stagemarkt.nl tonen namelijk aan dat in het voor- en najaar sprake is van een 'onevenredige druk' op de stage- en leerbanenmarkt. Dit gaat ten koste van de benutting van het aantal leerplaatsen. In de strijd tegen de jeugdwerkloosheid zouden stages daarom meer verspreid over het jaar georganiseerd moeten worden.

White Label Stagemarkt.nl

Met White Label Stagemarkt.nl kunnen onderwijsinstellingen de database achter Stagemarkt.nl volledig integreren in hun eigen ICT-omgeving. Zo heeft de onderwijsinstelling toegang tot de gegevens van Stagemarkt.nl en een aantal praktische functies. Afdelingen die betrokken zijn bij de uitvoering van de beroepspraktijkvorming kunnen bijvoorbeeld bpv-overeenkomsten opmaken. Clusterdirecteur ICT en Elektro van ROC Zeeland, Kees Nieuwenhuizen: 'Het White Label-concept biedt ons de mogelijkheid om zowel het administratieve als het onderwijskundige proces van bpv een forse efficiëncyslag te geven'. Op dit moment zijn er al ruim één miljoen zoekacties en checks verricht voor de erkennig via White Label. Er zijn 37 onderwijsinstellingen met een White Label contract.

Ook Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB) is een groot voorstander van de invoering van het White Label concept op onderwijsinstellingen. Studenten die toegang hebben tot deze voorziening hebben volgens JOB een voordeel boven studenten die dat niet op hun roc hebben. Lawrence Cheuk, bestuurslid JOB: 'Alle mbo-studenten moeten stage volgen en daarom hebben zij baat bij een systeem dat up-to-date laat zien hoeveel stageplekken er zijn en waar je ze kunt vinden'. Met White Label kunnen de onderwijsinstellingen de huidige capaciteit op de stage- en leerbanenmarkt optimaal benutten.

'Mbo-studenten hebben baat bij een systeem dat laat zien hoeveel stageplekken er zijn en waar je ze kunt vinden'

Stage- en leerbanenmarkt

In veel sectoren zijn de gevolgen van de economische crisis merkbaar. In de zorg zijn nijpende stage-tekorten ontstaan op de lagere opleidingsniveaus. In economisch-administratieve richtingen wordt de situatie verergerd, doordat studenten vaak tegelijkertijd een leerplaats zoeken. In de richting ICT is een aantal roc's gestopt met de instroom van studenten in de opleiding particulier digitaal onderzoeker (niveau 4). Voor deze opleiding zijn er te weinig leerplaatsen. De instroom van studenten is groter dan de vraag op de arbeidsmarkt.

Het aantal erkende leerbedrijven vormt in veel sectoren geen probleem. Wel zijn leerbedrijven terughoudend met het aannemen van studenten, omdat zij moeite hebben hun eigen personeel aan het werk te houden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de richtingen mobiliteit en carrosserie. In de bouw is er een tekort aan leerplaatsen. Het aantal faillissementen lag in het eerste kwartaal 27 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal in 2011. Vanuit de branches worden maatregelen genomen om het aannemen van studenten aantrekkelijk te maken. Dit geldt bijvoorbeeld voor de richting voedsel, natuur en leefomgeving, maar ook voor de carrosserie. Wanneer de economie weer aantrekt verwachten sommige sectoren een tekort aan personeel. Een voorbeeld hiervan is de afbouwsector.

Zorg, Welzijn en Sport

Voor de opleiding verzorgende 3 zijn er weinig stageknelpunten. Dit is niet het geval bij de opleidingen op niveau 1 en 2. In bijna alle regio's zijn er nijpende tekorten. Verder is het opvallend dat ook studenten verpleegkunde steeds moeilijker een stageplaats kunnen vinden. Dit

betreft vooral de eerste- en tweedejaars studenten. Binnen de sector welzijn zijn er tekorten voor studenten in de pedagogische richtingen. Vooral in de richtingen pedagogisch werker kinderopvang en pedagogisch werker jeugdzorg (beide niveau 4) zijn er tekorten. In de richting pedagogisch werker kinderopvang zijn er in meer dan de helft van de regio's tekorten. Ook stageplaatsen in de richtingen helpende (niveau 2) en sociaal maatschappelijk dienstverlener (niveau 4) zijn schaars. In de maatschappelijke zorg is de situatie verschillend. In sommige regio's is er een tekort, soms is er sprake van evenwicht. Verder hebben studenten in de richting doktersassistent te maken met tekorten aan stageplaatsen. In het noordoosten is er een tekort aan stageplaatsen in de richting tandartsassistent, in het noordwesten en zuidoosten voor apothekersassistenten in opleiding. Voor de meeste sportopleidingen zijn er voldoende stageplekken.

Economisch-Administratief, ICT en Veiligheid

Opleidingen in de richtingen medewerker marketing en communicatie zijn populair. Door de economische crisis draait de evenementenbranche niet goed. Het aantal evenementenorganisaties is beperkt, waardoor studenten moeilijk geplaatst kunnen worden. Dit geldt ook voor de opleiding commercieel medewerker. Bijna alle studenten gaan het eerste jaar op stage. Hierdoor is de druk op de stage- en leerbanenmarkt op dat moment hoog. De situatie wordt dus verergerd door het tegelijkertijd zoeken van een stageplaats. Ook de kansen op een leerplaats voor contactcenter medewerkers en contactcenter teamleiders zijn teruggelopen. Stageplaatsen in de publieke sector, zoals de politie en het openbaar vervoer zijn afhankelijk van de behoefte van stads-toezichtorganisaties. De kansen in deze

richtingen zijn beperkt. Dit geldt ook voor de richtingen medewerker sociale zekerheid en juridisch medewerker openbaar bestuur (beide niveau 4). Overheidsinstellingen zijn vaak wel erkend voor deze richtingen, maar geven vaak de voorkeur aan hbo'ers. In de richting ICT is een aantal roc's gestopt met de instroom van studenten in de opleiding particulier digitaal onderzoeker (niveau 4). De vraag op de arbeidsmarkt is minder groot dan het aantal studenten dat deze opleiding wil doen. Ook de instroom van studenten op niveau 2 is te hoog in vergelijking met het aantal beschikbare leerplaatsen. Sinds vorig jaar is er een dreigend tekort aan stageplaatsen voor studenten in de opleiding financieel administratief medewerker (niveau 3). De werkzaamheden lopen terug, maar ook de mentaliteit van studenten heeft soms een negatieve invloed op het verloop van een stage. Hierdoor wordt het vooral voor niveau 2 leerlingen in de secretariële en financiële richtingen lastiger om een leerplaats te vinden. In de richting assistent accountant worden mbo'ers vaak verdrongen door hbo'ers.

Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek

Dit schooljaar is het aantal bbl-studenten wat lager dan voorgaande jaren. Dat geldt vooral voor niveau 2. Het aantal bol-studenten bleef vrij constant. Waarschijnlijk is dit een tijdelijk effect van de conjunctuur. De afgelopen jaren nam het aandeel van de bbl namelijk juist toe, en het aandeel van de bol af. Het aanbod van leerplaatsen is voldoende voor de meeste kwalificaties. Het minst ruim is het in de installatietechniek.

Handel, Mode en Textiel

In de detailhandel zijn er voldoende leerbedrijven erkend, maar zijn bedrijven wel wat voorzigtiger geworden in het aannemen van studenten. Voor studenten in de richting interieuradviseur (niveau 4) blijft het moeilijk om een leerplaats te vinden. In deze richting worden in verhouding tot de vraag op de arbeidsmarkt teveel deelnemers opgeleid. In de groothandel blijft het in de richting vestigingsmanager groothandel (niveau 4) moeilijk om een leerplaats te vinden. Verder is het in regio noordwest in de richting assistent manager internationale handel (niveau 4)

Leerbanen en stageplaatsen

Waar in de barometer de term leerbaan wordt gebruikt wordt de beroepspraktijkvorming bedoeld zoals die vorm krijgt in bbl-opleidingen: meestal vier dagen werkend leren met een arbeidsovereenkomst en één dag naar school. Waar stageplaats wordt gebruikt wordt de beroepspraktijkvorming bedoeld zoals die vorm wordt gegeven in de bol-opleiding: een periode van een aantal weken tot een half jaar onafgebroken werkzaam in een bedrijf, maar zonder arbeidsovereenkomst op enig moment tijdens de opleiding. Waar leerplaats wordt gebruikt, wordt beide bedoeld: een beschikbare plaats bij een bedrijf voor een leerling.

en in regio zuidwest in de richting logistiek supervisor (niveau 4) wat lastiger om en leerplaats te vinden. In de mode- & interieurindustrie zijn er grote tekorten. Er worden voor opleidingen in de mode en maatkleding meer studenten opgeleid dan de arbeidsmarkt vraagt. In de richting basisederwerker mode en maatkleding (niveau 2) is in de regio's zuidwest en zuidoost het perspectief op een leerplaats iets verbeterd.

Aequor

Voedsel, natuur en leefomgeving

Als gevolg van de economische crisis neemt het aantal beschikbare leerplaatsen in de richtingen voedsel, natuur en leefomgeving af. Uitzonderingen hierop zijn de binnen- en buitenteelt en de voedingsbranche. In deze richtingen zijn er goede kansen voor mbo'ers. In de veehouderij en de grotere landbouwbedrijven zijn er relatief meer kansen voor bbl-studenten. Voor studenten in de richtingen hovenier, de groenvoorziening, grond en infra en de groene detailhandel is het lastiger een leerplaats te vinden. De verwachting is dat dit zal verbeteren. Door subsidie en lagere loonkosten wordt het weer interessant voor bedrijven om bbl'ers een leerbaan aan te bieden. Ook seizoensinvloeden spelen hierin een rol.

Uiterlijke verzorging

Hoewel er relatief veel erkende leerbedrijven zijn voor schoonheidsspecialisten, is de verwachting dat het in de toekomst moeilijk wordt voor studenten om een leerplaats te vinden. Het aantal zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel) in de branche is groot. In totaal is ruim 90 procent van het aantal bedrijven zzp'er. Het is voor zzp'ers lastig om stageplaatsen aan te bieden. Vanwege de stijgende aantallen studenten is de verwachting dat dit probleem in de komende jaren zal blijven. Voor studenten in de kappersopleiding zijn er voldoende leerplaatsen beschikbaar. Het aantal erkende leerbedrijven neemt toe en het aantal studenten neemt af. Tegen de achtergrond van de economische crisis vormt het uitbetalen van stagevergoedingen aan bol-studenten conform CAO steeds vaker een reden geen stage aan te bieden, met name voor zzp'ers.

Hout en Meubel

In de richting hout en meubel doen zich over het algemeen geen tekorten voor. Het aantal studenten dat voor deze richtingen kiest, is relatief klein. De opleidingen in de meubelindustrie en (scheeps)interieurbouw zijn het populairst bij studenten. In deze branche worden over het algemeen voldoende stageplaatsen gevonden, al zijn er regionale verschillen. Voor de timmerindustrie is als gevolg van de crisis het aantal stageplaatsen beperkt.

Fundeon

Bouw en Infra

In de bouw is er een tekort aan leerplaatsen. Minder bouwproductie betekent dat er minder ruimte is om studenten een leerplaats aan te bieden. De algemene trend is dat het aantal studenten in de bouw verder afneemt vanwege de achterblijvende bouwproductie en de onder druk staande prijzen. Het aantal faillissementen lag in het eerste kwartaal 27 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal vorig jaar. Ook het aantal banen (daling van 9.000) en de omzet namen in het eerste kwartaal af.

Creatieve industrie

Het beschikbare aantal leerplaatsen in de richting artiest is over het algemeen voldoende. Dat komt ook door de aanwezigheid van productiehuizen en impresariaten, die voldoende de beroepspraktijkvorming kunnen verzorgen. Vooral de reguliere leerbedrijven artiest hebben last van de huidige economische situatie en overheidsbezuinigingen. Leerbedrijven in de AV-productie zijn vaak op meerdere niveaus geaccrediteerd waardoor er concurrentie plaatsvindt op de stage- en leerbanenmarkt. Door verdringing vinden studenten op de lagere niveaus lastiger een leerplaats. Ook in de AV hebben bedrijven last van de huidige economische situatie en overheidsbezuinigingen. Het aantal leerplaatsen in de richting gaming neemt toe. Het aantal studenten dat kiest voor gaming is zo explosief gestegen dat het aantal beschikbare leerplaatsen onder druk staat.

Schilderen, afbouw, onderhoud en reclame en presentatie

Het aantal leerwerkplekken in de sector afbouw en schilderen en onderhoud zal iets afnemen ten gevolge van de dalende werkgelegenheid. In de afbouwsector zal dit leiden tot een verschuiving van bbl naar bol. In de sector schoonmaak en glazenwassen is er eveneens een tekort aan leerbanen, hoewel minder groot dan in de afbouwsector. Mogelijk zal dit ook leiden tot een verschuiving van bbl naar bol. In de sector reclame, presentatie en communicatie zijn er over het algemeen genoeg stageplaatsen met uitzondering van de opleiding tentoonstellingsbouwer. De kanttekening is wel dat de vraag de beschikbaarheid begint te overtreffen. De stageplaatsen voor de opleiding vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie ondervinden in toenemende mate concurrentie vanuit het hbo. De instroom van studenten t.o.v. de beschikbare stageplaatsen ligt hier echter meer in balans met de aanwas van leerbedrijven.

Gezondheids-, Creatieve en Ambachtelijke techniek

Binnen de gezondheidstechniek zijn er voldoende leerplaatsen beschikbaar. Ook binnen de creatief-ambachtelijke techniek zijn er voldoende leerplaatsen, hoewel deze branches voornamelijk uit zzp'ers bestaan en het hierdoor voor studenten vaak moeilijker is om een leerplaats te vinden.

Proces-, Laboratoriumtechniek en Fotonica

In de procestechiek zijn voldoende stageplaatsen beschikbaar. De begeleiding van stagiaires staat soms onder druk door reorganisatie en inkrimping van bedrijven. Door wettelijke en veiligheidseisen kunnen bol-studenten jonger dan achttien jaar moeilijk worden geplaatst. Niveau 1 en 2 studenten vinden vaak stageplaatsen in de voedingsmiddelenindustrie. Niveau 3 en 4 studenten in de petro-chemische industrie.

Lees verder op pagina 8.

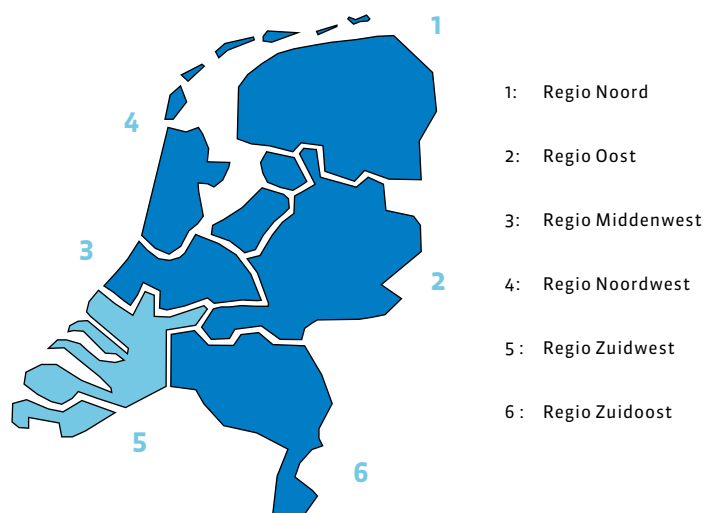
Kans op stage- en leerbanen in de verschillende regio's in Nederland juni 2012

Branche	Noord	Oost	Middenwest	Noordwest	Zuidwest	Zuidoost	Nederland
Zorg	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Welzijn	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Dokter-, Apotheek-, Tandartsassistenten	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Sport	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Economisch Administratief	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
ICT	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Veiligheid	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Detailhandel Food en Non Food	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Groothandel Food en Non Food	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Yellow	Light Blue	Light Blue
Textielindustrie	Dark Blue	Green	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Green	Green
Mode-industrie	Orange	Orange	Orange	Yellow	Orange	Orange	Orange
Groene ruimte	Green	Green	Dark Blue	Dark Blue	Green	Green	Green
Bloemen en Tuincentra	Green	Dark Blue	Green	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue
Voedingsindustrie	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Plantenteelt	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Dierverzorging	Red	Orange	Orange	Red	Orange	Red	Orange
Veehouderij en Paardenhouderij	Light Blue	Dark Blue	Green	Green	Green	Light Blue	Green
Kapper	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Schoonheidspecialist	Red	Red	Yellow	Dark Blue	Yellow	Yellow	Yellow
Pedicure	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Bouw en Infra	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange
Hout en Meubel	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Orange	Orange	Dark Blue
Uitgeven, Vormgeven en Printmedia	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
AV, Multimedia en Gaming	Yellow	Yellow	Yellow	Orange	Yellow	Yellow	Yellow
Artiesten, Theater en Evenementen	Yellow	Yellow	Orange	Yellow	Orange	Yellow	Yellow
Gezondheidstechniek	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Creatieve en Ambachtelijke techniek	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Afbouw en Onderhoud	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Reclame en Presentatie	Dark Blue	Dark Blue	Green	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Schoonmaak en Glazenwassen	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Carrosserie	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Mobiliteit	Yellow	Yellow	Dark Blue	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Procestechniek	Green	Green	Dark Blue	Green	Yellow	Green	Green
Laboratoria	Green	Green	Green	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Green
Fotonica	Yellow	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Yellow
Transport en Logistiek	Orange	Orange	Yellow	Yellow	Yellow	Orange	Yellow
Scheepvaart	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Horeca	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Bakkerij	Dark Blue	Dark Blue	Green	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Reizen	Light Blue	Light Blue	Green	Dark Blue	Yellow	Light Blue	Light Blue
Recreatie	Light Blue	Light Blue	Green	Dark Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Facilitaire dienstverlening	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Green	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Versdetailhandel, -groothandel en -industrie	Green	Green	Green	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue

Kenniscentrum	Aantal leerbedrijven per kenniscentrum*	waarvan buitenlands
Calibris	55.337	904
ECABO	45.754	791
Kenteq	18.598	108
KC Handel	33.581	520
Aequor	27.165	1.829
KOC	10.090	167
Fundeon	10.740	45
SH&M	3.298	26
GOC	8.484	153
SVGB	3.632	49
Savantis	10.436	12
VOC	1.477	1
Innovam	10.546	5
PMLF	3.740	57
VTL	6.708	122
Kenwerk	19.785	2.315
SVO	3.584	5
Totaal	272.955	7.109

* In dit aantal zijn de leerbedrijven die bij meerdere kenniscentra erkenningen hebben vaker meegeteld. Het totaal aantal unieke leerbedrijven in juni 2012 is 223.823.

Gemiddelde situatie van kans op stage- en leerbanen per regio in Nederland

Legenda tabel

- Er zijn meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal leerlingen.
- Over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, bij sommige opleidingen is er evenwicht.
- Over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen.
- De vraag naar en het aanbod aan stageplaatsen en leerbanen zijn in evenwicht.
- Over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er een tekort.
- Over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen.
- Over het algemeen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er evenwicht.
- Er is een tekort aan stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal leerlingen.

Leerbedrijven in deze richtingen geven aan graag stageplaatsen aan te bieden, omdat iedere stagiair een potentiële nieuwe medewerker is. In de richting laboratoriumtechniek is er een structureel tekort aan stageplaatsen op niveau 2. In het middenwesten van Nederland vragen leerbedrijven vooral om de hogere opleidingsniveaus. Landelijk dreigt er een tekort aan leerplaatsen voor studenten in de richting analist microbiologie. Deze studenten worden verdrongen door hbo'ers. Laboratoria bieden nog wel veel leerplaatsen voor mbo'ers aan.

Horeca, Bakkerij, Recreatie, Reizen en Facilitaire dienstverlening

Door de economische situatie en veranderingen in de markt neemt het aantal reisbureaus af. Dit is van invloed op het aantal stages in de reisbranche. In de recreatiebranche is er in sommige regio's een tekort aan leerplaatsen voor bolstudenten leisure & hospitality niveau 2. Veel bedrijven willen een zelfstandige houding bij de uitvoering van taken. Deze bedrijven geven de voorkeur aan niveau 3 studenten voor een stage.

Transport, logistiek en scheepvaart

In een aantal richtingen is er nog steeds een tekort aan leerplaatsen. In sommige regio's is het lastig voor studenten een leerplaats te vinden.

Mobiliteit

Bedrijven zijn terughoudend met het aanbieden van leerplaatsen en nemen minder studenten aan. Vooral studenten in bol-opleidingen merken dit. De tweewielerbranche zit in het laagseizoen. In deze richting is het duidelijk te merken dat consumenten minder te besteden hebben. Ook in de transportbranche lopen de werkzaamheden terug, wat een negatieve invloed heeft op de bedrijfswagenbranche.

Carrosserie

Het werk in de carrosserie loopt al langere

tijd terug. Hierdoor kunnen leerbedrijven vaak geen leerplaatsen aanbieden. Door middel van beleid en stimulering vanuit het O&O fonds wordt geprobeerd meer studenten een leerplaats aan te bieden.

Verssectoren

In de verssectoren zijn voldoende leerplaatsen beschikbaar. In deze richtingen worden uitsluitend bbl-opleidingen verzorgd. Er zijn meer dan 3600 erkende leerbedrijven, wat betekent dat meer dan voldoende leerbanen beschikbaar zijn. Nieuwe studenten hebben in de meest gevallen al een baan wanneer ze aan de opleiding beginnen. Bbl-trajecten worden over het algemeen door de werkgever geïnitieerd. Ook voor nieuwe studenten zijn er voldoende plaatsen in leerbanen bij de door SVO erkende leerbedrijven.

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt in Nederland lijkt steeds meer een pas op de plaats te maken. Het totaal aantal banen in Nederland in maart 2012 is volgens het CBS, in vergelijking met een kwartaal eerder, gedaald 120.000 naar ruim 7.800.000. Ook het aantal inter-netvacatures die voor mbo'ers geschikt zijn daalt. Volgens de kenniscentra is dit aantal gezakt van 69.000 eind vorig jaar naar ruim 53.000 in de eerste vier maanden van 2012.

Zorg, Welzijn en Sport

Door vergrijzing neemt de personeelsvraag vooral in de ouderenzorg sterk toe. Het kabinet wil daarom ca. 12.000 extra banen in de zorg realiseren. Het aantal studenten in de opleiding verzorgende 3 blijft achter bij de vraag. In het algemeen kan worden gesteld dat binnen de zorg en sport de kans op werk voor studenten van niveau 2 duidelijk minder is dan voor de niveaus 3 en 4. De bezuinigingen in de welzijnssector leiden hier en daar al tot een rem op het aannemen van nieuw personeel. Binnen deze sector is de kans op werk vooral bij PW4 Jeugdzorg en PW4 Kinderopvang beperkt.

Economisch-Administratief, ICT en Veiligheid

Voor de kwalificaties commercieel medewerker (3) en contactcentermedewerker (3) is nog steeds een structureel tekort aan personeel: het aantal vacatures is veel groter dan het aanbod op de arbeidsmarkt, hoewel de meest recente ontwikkelingen doen vermoeden dat deze krapte in de praktijk minder gevoeld zal worden. Voor de kwalificatie commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen (4) geldt dat in het district noordwest het perspectief ruim voldoende is. Ook voor deze kwalificatie geldt dat het aantal vacatures veel groter is dan het aanbod op de arbeidsmarkt. Voor de kwalificaties applicatieontwikkelaar (4) en netwerkbeheerder (4) geldt dat de arbeidsmarkt met name in noordwest en zuidoost minder gunstig is dan in de overige districten.

Installatie-, Elektrotechniek- en Metaal

Het aantal jonge werkloze mbo'ers dat een baan zoekt in de elektro-, installatie- en metaaltechniek ligt nu net iets hoger dan een jaar geleden. De laatste maanden is er niet zoveel veranderd in de verwachtingen die bedrijven in de metaal- en elektrotechnische industrie hebben van de ontwikkeling van de werkgelegenheid. Er zijn meer bedrijven die een afname verwachten dan bedrijven die groei verwachten. Het perspectief voor gekwalificeerd personeel is op langere termijn echter nog steeds gunstig, vanwege een geringe instroom en een hoge vervangingsvraag.

Handel, Textiel en Mode

Hoewel het aantal vacatures is afgenomen en winkels voorzichtiger zijn met het aannemen van personeel, zijn de arbeidsmarktperspectieven in de detailhandel over het algemeen nog gunstig. Vooral voor verkoper (niveau 2), verkoopspecialist (niveau 3) en afdelingsmanager (niveau 4) zijn er voldoende vacatures beschikbaar. Ook in de groothandel zijn bedrijven iets terughoudender geworden, maar zijn er nog voldoende kansen voor logistiek medewerkers (niveau 2) en (vooral in de regio's noordwest,

middenwest en zuidwest) voor commercieel medewerkers binnendienst en buitendienst (niveau 3). Bedrijven hebben voor deze functies soms (nog) moeite met het opvullen van vacatures. Ook zijn er (nog) voldoende kansen voor junior accountmanager (niveau 4), maar door een sterke toename van het aantal deelnemers in deze kwalificatie zal het voor gediplomeerden op de korte termijn moeilijker worden om een baan te vinden.

Aequor

Voedsel, natuur en leefomgeving

Productiebedrijven (plantenteelt) geven aan dat de marges onder druk staan, een klein percentage geeft aan nog winstgevend te zijn dit jaar. In het grootgroen/grond/grond-infra en de milieumarkt gaat het minder goed vanwege de crisis. Er is een stabilisatie te zien van het aantal studenten dat voor een opleiding kiest met minder sterke kansen op de arbeidsmarkt. Het kan zijn dat 'kans op werk' wordt meegenomen in de opleidingskeuze. Positief is dat sectoren die voor de crisis een gezond arbeidsperspectief hadden, nu ook meer crisisbestendig zijn. Ook positief is dat de crisis een beroep doet op innovatie in de vorm van uitbreiden van het productenpakket, gebruik van social media, verregaande modernisering en bundeling van krachten. Een voorbeeld is gezamenlijk vervoer naar de veiling van een aantal bedrijven in een gebied. Vaak wordt ook een duidelijke keuze gemaakt voor een eigen plek op de arbeidsmarkt, een niche.

Uiterlijke verzorging

De jarenlange stijging van de werkgelegenheid in de uiterlijke verzorging lijkt af te nemen, met name bij kappers en schoonheidsspecialisten. Bij de kappers lijken de kansen op werk nog redelijk in tact te blijven door de lichte daling van het aantal studenten en gediplomeerden. Bij de schoonheidsspecialisten lijken zich meer knelpunten op de arbeidsmarkt voor te doen door de sterke stijging van het aantal studenten en gediplomeerden. In de uiterlijke verzorging is over de gehele linie het aandeel van zzp'ers flink toegenomen. Schoonheidsspecialist en pedicure zijn beroepen die vrijwel volledig door zzp'ers worden beoefend. Het aantal bedrijven met personeel is zeer beperkt en daarmee ook de vervangingsvraag.

Hout en Meubel

Personeelstekorten doen zich niet voor als gevolg van de economische omstandigheden. Bedrijven hebben een tekort aan opdrachten, waardoor er minder personeel nodig is. Mocht de economie zich herstellen dan worden wel tekorten verwacht op de arbeidsmarkt. Vooral de vergrijzing is een belangrijk factor.

Fundeon

Bouw en Infra

De bouw- en infrasector bevindt zich in zwaar weer: het aantal werknemers en het aantal studenten in de bouw is de afgelopen jaren teruggelopen. Dit wordt mede veroorzaakt door de achterblijvende bouwproductie. Blijft de bouwproductie achter, dan zal dit voelbaar zijn in de beroepsbegeleidende leerweg. De omvang van de bouwproductie is (mede) bepalend voor het opleiden van het aantal studenten. De verwachting is dat er op termijn een schaarste zal ontstaan aan jonge, gemotiveerde en goed gekwalificeerde vakmensen. Deze verwachting wordt versterkt door de uitstroom van de ervaren babyboomers. Na 2012 zal de bouwproductie stabiliseren en later voorzichtig aantrekken.

Creatieve industrie

Veel bedrijven in alle richtingen van de creatieve industrie hebben last van de economische crisis en overheidsbezuinigingen. Schoolverlaters kunnen nu niet altijd gemakkelijk een baan vinden in de creatieve branches/beroepen. Geconstateerd wordt dat het merendeel van de schoolverlaters in de creatieve industrie na de mbo opleiding doorstudeert op het hbo of werk vindt. Dit werk wordt echter niet altijd gevonden binnen het beroep waarvoor zij zijn opgeleid.

Schilderen, afbouw, onderhoud en reclame en presentatie

Het aantal leerwerkplekken in de sector afbouw en schilderen en onderhoud zal iets afnemen ten gevolge van de dalende werkgelegenheid. In de afbouwsector zal dit leiden tot een verschuiving van bbl naar bol. In de sector schoonmaak en glazenwassen is er eveneens een tekort aan leerbanen, hoewel minder groot dan in de afbouwsector. Mogelijk zal dit ook leiden tot een verschuiving van bbl naar bol. In de sector reclame, presentatie en communicatie zijn er over het algemeen genoeg stageplaatsen met uitzondering van de opleiding tentoonstellingsbouwer. De kanttekening is wel dat de vraag de beschikbaarheid begint te overtreffen. De stageplaatsen voor de opleiding vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie ondervinden in toenemende mate concurrentie vanuit het hbo. De instroom van studenten t.o.v. de beschikbare stageplaatsen ligt hier echter meer in balans met de aanwas van leerbedrijven.

Gezondheids-, Creatieve en Ambachtelijke techniek

Er is een groeiende vraag naar gekwalificeerde vakmensen in de gezondheidstechniek, zoals audiciens, opticiens en tandtechnici. De vraag naar medische hulpmiddelen stijgt door vergrijzing en welvaartsziektes, zoals diabetes en overgewicht. Dat de vraag naar zorg toeneemt, zien we ook terug in een toename van het aantal (kleine) medische ingrepen in ziekenhuizen en klinieken. Dit leidt tot een groeiende vraag naar medewerkers steriele medische hulpmiddelen die de medische instrumenten steriliseren. In de creatief technische branches is vooral vraag naar reparatie en restauratie van producten. Dit wordt versterkt door de vergrijzing en ontgroening van werkzame personen in

Lees verder op pagina 11.

SBB Barometer

Vier keer per jaar brengt SBB de partijen in het veld van arbeidsmarkt en beroeps- onderwijs op de hoogte van de actuele stand van zaken op de stageplaatsen- en leerbanenmarkt. Alle SBB Barometers kunt u vinden op Kansopwerk.nl. Ruim 800 medewerkers van de zeventien kenniscentra verzamelen de informatie die leidt tot 264 branche-regioscores van 44 branches in zes districten. De vorige rapportage was in maart 2012. De volgende SBB Barometer komt uit in oktober 2012.

Kansrijke beroepen

Beroep	Niv.	Sector
Verzorgende	3	Zorg en Welzijn
Verpleegkundige	4	Zorg en Welzijn
Pedagogisch Werker	3	Zorg en Welzijn
Telefonist/receptionist	2	Economisch-administratief
Commercieel medewerker binnendienst	3	Economisch-administratief
Contactcenter medewerker	3	Economisch-administratief
Servicemonteur installatietechniek	3	Techniek
Servicemonteur elektrotechniek	3	Techniek
Allround verspaner	3	Techniek
Verkoper (detailhandel)	2	Handel en Textiel
Logistiek medewerker KCH	3	Handel en Textiel
Manager handel (filiaalmanager)	4	Handel en Textiel
Tuincentrabranche	2,3,4	Bloemen en tuincentra
Assistent voedingsindustrie	1	Voedingsindustrie
In- en verkoper groothandel	4	Bloemen en tuincentra
Allround meubelmaker	3	Hout en Meubel
Allround interieurbouwer	3	Hout en Meubel
Timmerman	2,3	Bouw & Infra
Assistent bouw & infra	1	Bouw & infra
Calculator/werkvoorbereider	4	Bouw & infra
Schoonmaker	2	Schoonmaak
Opticien	4	Gezondheidstechniek
Audicien	4	Gezondheidstechniek
Tandtechnicus	4	Gezondheidstechniek
Chemisch fysisch analist	4	Laboratoriumtechniek
Klinisch analist	4	Laboratoriumtechniek
Biotechnologisch analist	4	Laboratoriumtechniek
Allround Operationeel Technicus	4	Procestechniek
Operator B	3	Procestechniek
Operator C	4	Procestechniek
Eerste medewerker fastservice	3	Horeca
Kok	2,3	Horeca
Gastheer/-vrouw	2,3	Horeca
Logistiek medewerker	2	Transport en logistiek
Chauffeur Goederenvervoer	2	Transport en logistiek
Planner wegtransport	3	Transport en logistiek
Verkoopadviseur mobiliteitsbranche	3	Mobiliteit
Eerste autotechnicus	3	Mobiliteit
Autotechnicus	2	Mobiliteit
Carrosseriebouwer	2	Carrosserie
Autoschadetechnicus	3	Carrosserie
Caravanhersteller	2	Carrosserie
Voedingsoperator	2	Verssector
Productiemedewerker versindustrie	2	Verssector
Winkelslager	3	Verssector

Kijk op barometer.s-bb.nl voor het volledige (regionale) overzicht.

Tekorten aan leerplaatsen

Beroep	Niv.	Sector
Pedagogisch Werker Jeugdzorg	4	Zorg en Welzijn
Pedagogisch Werker Kinderopvang	4	Zorg en Welzijn
Helpende zorg en welzijn	2	Zorg en Welzijn
Medewerker ICT	2	Economisch-administratief
Bedrijfsadministratief medewerker	2	Economisch-administratief
Medewerker sociale zekerheid	4	Economisch-administratief
Interieuradviseur	4	Handel en textiel
Medewerker styling	4	Handel en textiel
Medewerker design	4	Handel en textiel
Dierenassistent paraveterinair	4	Dierverzorging
Dierverzorger	2,3	Dierverzorging
Vormgever leefomgeving (arrangeur)	3,4	Bloemen en tuincentra
Meubelmaker (scheeps-) interieurbouwer	2	Hout en Meubel
Allround Meubelmaker (scheeps-) interieurbouwer	3	Hout en Meubel
Timmerman	2,3	Bouw en infra
Vakman GGW	2	Bouw en infra
Metselaar	2,3	Bouw en infra
Medewerker stukadoor	2	Schilderen en afbouw
Analist Microbiologie	4	Laboratoriumtechniek
Analist Biotechnologie	4	Laboratoriumtechniek
Analist Pathologie	4	Laboratoriumtechniek
Reizen	3,4	Reizen en recreatie
Facilitair medewerker	2	Facilitaire dienstverlening
Leisure & hospitality assistent	2	Facilitaire dienstverlening
Assistent mobiliteitsbranche	1	Mobiliteit
Motorfietstechnicus	2	Mobiliteit
Scootertechnicus	2	Mobiliteit
Autoschadehersteller	2	Carrosserie
Autospuiter	2	Carrosserie
Desk Top Publishing (DTP)	2	Uitgeven, vormgeven en printmedia
Artiest	4	Artiesten, theater en evenementen
Gaming	4	AV, Multimedia en gaming
Logistiek medewerker	2	Transport en logistiek
Chauffeur Goederenvervoer	2	Transport en logistiek
Luchtvaartdienstverlener	4	Transport en logistiek
Schoonheidsspecialist	3,4	Schoonheidsspecialist

Kijk op barometer.s-bb.nl voor het volledige (regionale) overzicht.

deze branches, zodat er een tekort aan goed geschoolde vakmensen ontstaat. Er zijn dus kansen op de arbeidsmarkt voor nieuwe goed opgeleide creatieve vakmensen, met name voor (jonge) ondernemers.

Proces-, Laboratoriumtechniek en Fotonica

Landelijk is de vraag naar operators A en B licht groeiend. Door de uitstroom (vergrijzing) is er een vervangingsvraag. De vraag naar operator C blijft relatief hoog. In de regio Zuid-West blijft de vraag naar operators op niveau 1 en 2 wat achter en is een duidelijke voorkeur voor operators op niveau 3 en 4. In de regio Noord-Nederland (Groningen, Friesland, Drenthe) geeft en kwart van de bezochte bedrijven aan tekorten te verwachten van operators niveau 3 en 4. Meer dan 80% van de hier bezochte bedrijven is daarom intern aan het opleiden.

Horeca, Bakkerij, Recreatie, Reizen en Facilitaire dienstverlening

Ondanks de crisis is er in de horeca een grote behoefte aan goed gekwalificeerde gastheren- en vrouwen. In de bakkerij-branche gaan veel ondernemers de aankomende jaren met pensioen.

Bakkers hebben moeite met het vinden van personeel om hen op te volgen. Voor de reissector geldt dat het moeilijker wordt om een baan te vinden in de branche. In de recreatiebranche speelt in sommige regio's de seizoensgebondenheid van de werkgelegenheid een rol bij het vinden van een baan. De verwachting is dat de horeca een zwaar jaar tegemoet gaat. Dit heeft mogelijk ook invloed op de vraag naar personeel. Er is echter nog steeds behoefte aan gekwalificeerde zelfstandig werkende koks en gastheren/-vrouwen.

Transport, logistiek en scheepvaart

De sector transport en logistiek bevindt zich nog steeds in zwaar weer. Er wordt voor 2012 nog een krimp voorzien, voor 2013 wordt weer een lichte groei verwacht. Voor de meeste sectoren is eind 2011 en begin 2012 een slechte periode geweest. De verwachtingen voor de rest van het jaar zijn nog niet positief. Uitzondering voor 2011 was de binnenvaart, maar ook hier zijn de verwachtingen voor 2012 minder positief. De logistieke dienstverlening is de sector die het meest gunstig uit de crisis komt en de verwachting is dat hier eerder positieve resultaten behaald zullen worden.

Mobiliteit

Er wordt vanuit de verschillende regio's aangegeven dat het werk terugloopt, minder onderhoud zorgt voor minder werkorders in de werkplaats. Dit geldt voor zowel autotechniek, bedrijfsautotechniek als tweewielers. Bedrijven zijn voorzichtig met het aannemen van personeel, dit geldt vooral voor de kleinere bedrijven. De vraag naar personeel met een hoger niveau opleiding (3 en 4) is matig tot voldoende.

Carrosserie

Er is een structurele terugloop van de hoeveelheid gereden schade in Nederland, hierdoor hebben veel bedrijven minder werk, vaak net genoeg om het huidige personeelsbestand 'aan het werk' te houden.

Verssectoren

Kansen op de arbeidsmarkt zijn er in de verssector voldoende vanwege een tekort aan personeel door de vergrijzing en opvolgingsproblemen in de versdetailhandel spelen hierbij een rol.

Kansopwerk.nl vernieuwd

De website Kansopwerk.nl is geactualiseerd en nu ook verwijnd naar de 30 arbeidsmarktregio's. Kansopwerk.nl toont de toekomstige kansen voor de afgestudeerde mbo-studenten in ruim 600 verschillende beroepen op vier verschillende opleidingsniveaus.

Kansen

Het gaat om de kans voor een schoolverlater om een baan te vinden in het verlengde van de opleiding. De kansweergave is gebaseerd op de aanname dat de student nu met de opleiding begint en de opleiding in de normale studieduur afgerond. Deze informatie wordt ieder jaar vernieuwd en is nu voor 2012 geactualiseerd en uitgebreid.

Rapportages en publicaties

Naast de informatie over de kans op werk en de kans op stage zijn op de website de meest recente arbeidsmarkt-rapportages of websites over de verschillende beroepsgroepen van de kenniscentra te vinden evenals de SBB Barometers, Basiscijfers Jeugd en maatwerk publicaties. De website Kansopstage.nl is opgegaan in Kansopwerk.nl.

www.kansopwerk.nl

Bedrijfsleven en beroepsonderwijs vormen de stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Samen werken ze aan thema's als kwalificatiestructuur, examens, beroepspraktijkvorming en opleidingsaanbod. Daarmee optimaliseert SBB de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt. Met als doel: voldoende en deskundige vakmensen.

Postbus 7259
2701 AG Zoetermeer
079 329 40 00
www.s-bb.nl

Uitgave
© SBB, Zoetermeer,
juni 2012, jaargang 6

Redactie en vormgeving
SBB, Zoetermeer

Drukwerk
Bestenzet, Zoetermeer

Foto's
Hollandse Hoogte

ISSN
1879-7911

Voor meer informatie

over stage- en leerbanenmarkt:
Tamara Schellings (SBB)
079 329 40 21

over de arbeidsmarkt:
Ruud Baarda (SBB)
079 329 40 32

